

Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu ile Doğu-Batı üzerine...

“Yabancı dille eğitim ihanettir”

Fotoğraflar: Ömer Altan

Dünyaca ünlü ilim ve irfan adamı Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu ile Doğu'dan, Batı'ya, dil şuurundan, kültür kimliğine, onurlu bir millet olma konusunun değerlendirilmesine kadar bir düşünce çeşitlemesi sohbeti yaptık. Sizleri değerli ilim adamımız Oktay Sinanoğlu'nun geniş ufuklu bakış açısı ile başbaşa bırakıyoruz...

OSMAN OLCAY YAZICI

Türkiye'nin “Batı için ahmak bir pazar yeri, kafaların ise Amerikan acentası” olmasını istemeyenlerin bu kıssadan hisse alacağını umarız.

Biz daha çok ülkemizden Batı'ya bakmadayız. Batı'dan ülkemize bakınca nasıl bir manzara görülüyor? (Batı bizi

önemsiyor mu?) Buna ABD de dahil tabii..

-Yaptığım konuşmalarda, bu sık karşılaştığım bir sorudur. Ben de, yan şaka ama aslında ciddi, şöyle derim: Üzülmeysin uzun uzun anlatacak değilim, bunun cevabı tek kelimedir; görünmüyor. Şöyle görünmüyor: Bir ülkenin lafının geçmesi için, itibarlı olması için önce kendisini bilmesi, hedeflerinin, yönünün olması, kendisine itibar etmesi gerekir. Böyle olmazsa kimse size itibar etmez. Bu insanlar için de böyle. Ona buna yalvaran, kişiliksiz adama kimse itibar etmez. Bir insanın kendi haysiyeti olacak, ne yapmak istediğini bilecek, ne olduğunu bilecek ki, başkaları ona saygı dunsun. Bu Türkiye için de böyledir.

Onun için Türkiye'nin lafi geçmez. Çünkü dışarda işi bitmiş olarak değerlendirilmektedir. Yakın zamana kadar bu ülkeye bunlar birçok imparatorluk kurmuş, gençleri dinamik, bunlar uyanmasının dikkat edelim, diye yazılar okudum dışında. Ama bugün artık 40-50 senedir, yavaş yavaş Türkiye'yi içinden kurutup, kurutup dalaverelerle Türkiye'yi kendilerine tehlike, rakip olacak halden çıkardılar. Türkiye onlar için çantada kekliktir. Türkiye'ye ahmak bir pazar yeri olarak bakılmaktadır. Nitekim çok hızlı bir şekilde, tamamıyla, hiçbir şeyine sahip olmayan, ahmakça tüketim yapan bir pazar olmaktadır. Yani tütünlerimize de el koydular. Yakında gıda maddelerimizi de onlardan alınız. Benzer şeyler başka ülkelerde de yapıldı. Onun için Türkiye'nin ne sözü geçer, ne de itibarı olur. Türkiye Batı için çantada kekliktir. İş bitmek üzeredir.

Batı'yı çok iyi bilen, Batı'da yaşayan ve orada büyük bir itibar gören bir ilim-irfan adamı olmanıza rağmen, Batı'ya ağır eleştiriler yöneltiyorsunuz. Batının (bizim bilemediğimiz) kaç yüzü var sizce?

-Doğudan-batıya birçok devletle içi dışı olduk. Hem bu ülkelerin ilim camiası ile hem de bu ülkelerin üst tabaka yöneticileri ile haşır neşir olduk. Ayrıca, Amerika gibi ülkelerin ciğerini biliyorum sayılabılır.

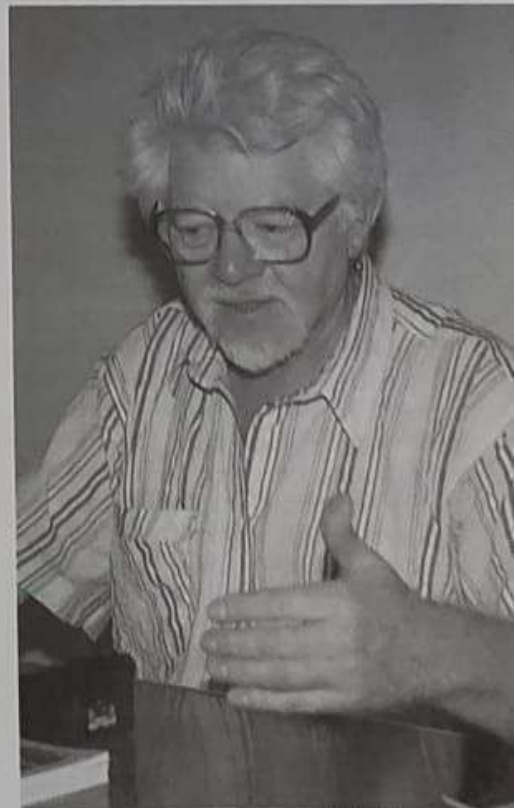
Şimdi, Amerika denilince insanların aklına Hollywood gibi şehirler gelir. Oysa Amerika, karmaşık ve çok yönlü bir ülke. Farklı görünümler var. Bakın, Amerika'nın 270 milyon nüfusu vardır ve bu insanların hiçbir şeyden haberi yoktur. Hatta ben, Türkiye'ye yapılanlar aklıma geldikçe onlara çok kızardım. Zamanla anladım ki, bunların hiçbir şeyden haberi yok. Hatta benzer bazı sıkıntıları onlar da çekiyor. O zaman onlara acıdım bile. Bu 270 milyon nüfusun tamamı cahil bırakılmış. Televizyonların 100 kanalından 99'unda cinayet, uyuşturucu, dalavere ve ahlâksızlıktan başka şey göremezsiniz. Yani millet tamamen cahil bırakılmış, hiç düşünmeyen, sadece tüketen bir toplum oluşturulmuş. Bu ülkede, 1-2 milyon insan vardır, bunlar çok kuvvetli ve her bakımdan çok üstün vasıflıdır. İmkanları, tahsilleri, becerileri vs... Aralarında dayanışma vardır ve kendi memleketlerini, sessiz sedasız, sömürge gibi yönetirler, insanları uyuştururlar. Tabii, bunu başka ülkelere de

yaparlar. Bu bir...

İkincisi, bu Batı toplumları bize medeniyet diye yutturulmuştur. Oysa bunlarda medeniyet, üst düzeyde okumuş, yazmış vasıflı insanlarda vardır. Biraz alta indiginiz zaman medeniyet, kültür diye bir şey yoktur. Adeta, birkaç yüzyıl öncesinde yaşayan barbar kavimlerin devamı niteliğindedirler. Hatta, Avrupa bize eski Roma, Yunan medeniyetinin devamı diye yutturulur. Oysa, eski Roma, Yunan dedikleri Akdeniz'de iki adacıktır. Buraların dışında, bütün Avrupa'da "Ketler" denilen yabancı kavimler vardır. Yani bunların kökünde barbar kavimler vardır ve o barbarlık halen devam eder. Bunlar ayrıca ırkçıdır, kendi dininden ırkından olmayanları insandan saymazlar. Birini perişan halde görseler, dönüp bakmazlar, hatta üzerine basarlar. Acıma, yardımcı olma gibi kavramlar yoktur. Zaten kendilerine faydalı yoktur. İnsan haklarından sözederler ama fırsatını bulsalar milletleri dümdüz ederler. Yakın zamanda yaşadığımız manzaraları hatırlıyorsunuz. Konu- komşuluk, merhamet, saygı gibi insanî ilişkilerden de yoksundurlar. Aralarındaki ilişkiler ticaridir. Hatta kendi çocuğuna bile, "Şu çöpu at, sana bir dolar vereyim" diyerek iş yaptırırlar. Bu durumlarından kendileri de şikayetçi aslında... İnsanî ilişkilerden mahrum olanların mutlu olması mümkün değildir, insanın yapısı böyledir. O yüzden, Batı'nın ilminden, gelişmelerinden faydalanabiliriz, ama top yekün Batı'yı örnek almak yanlıştır. Aksine Batı'nın, insanlığı öğrenmesi için, bizim gibi eski kültürleri ihtiyacı vardır. Nitekim, bugün Batı ülkelerinin hepsinde, Japon kültürüne, diline, Japon mistisizmine karşı büyük bir ilgi vardır. Yani, arayış içindeki bu insanlar, biraz insanlık tarafı olan şeylere sarılmaktadır. Bizim de, tasavvuf gibi insanlığı öğreten hasletlerimizi, tarihî birikimlerimizi, insanî bilgilerimizi yasaklamak yerine dünyaya öğretmeliyiz. Zaten oralarda bu gibi şeyler yasak değil, öğreniyorlar, öğretiyorlar. Belki de biz, daha sonra bu bilgileri onlardan tekrar öğreniriz.

Yabancı dil meselesinde hayşiyetli bir münevver tavrı ile işin bir eziklik ve kompleks haline getirilmesine karşı çıkıyorsunuz. (Amaçları Kur'an'ı bize İngilizce öğretmektir) diyorsunuz. Bu yabancı dil dayatmasının ardındaki sömürgeci zihniyeti biraz açar mısınız?

- Bu konu, Türkiye'nin ve Türk dünyasının en önemli konusudur. Tarihte birçok misalleri vardır. Bunun, 2000 yıl önce Romalılar keşfettiler. Bunlar Avrupa'nın çoğunluğunu teşkil eden "Ket" kavimlerini fethetmelerine rağmen bir türlü rahat edemediler. Çünkü bu kavimler, kimliklerini kaybetmiyorlar, hatta sık sık da isyan ediyorlardı. Bunun üzerine, bir senatörle, Romalılar bir fikir geliştirdiler. Bunların dillerini unutturursak, bunlar kendi kimliklerini de unuturlar, iş biter. Ondan sonra da ülkelerine kattıkları topraklarda şuurlu olarak insanlara dillerini unutturmak için uğraşırlar. Bunda da başarılı oldular. Onun için Fransa'daki "Ket" veya "golf"ler, kendi dillerini ve kültürlerini unutarak Latinleştiler. Mesela, İngilizler, 1890'da işgal ettikleri ve akla hayale gelmedik zulümler, katliamlar yaptıkları İrlanda'yı bir türlü dize getirememişler. İrlanda'da da son kalan "Ket"ler var. Durmadan da isyan ediyorlar. İngilizler de, geçen asırda merak sardıkları Roma'yı, Yunan'ı çok iyi incelemiş, hatta üniversitelerinde öğretmişlerdi. Romalıların bu yöntemini buldular. Yani, dillerini unutturursak bu iş biter. Nitekim, 1890'da, vilayeti idare eden İngiliz valisi, Milli Yüksek Öğretim Kurulu (MYÖK) adıyla, içinde İrlandalı yaltakçıların da bulunduğu bir kurul oluşturdu. Ardından açıklanan bir kararla anaokulundan, üniversiteye kadar öğretim dilini İngilizce yapıyorlar ve İngilizce eğitime geçiliyor. Birkaç sene son-

ra, İrlanda'da, kendi dilini bilenlerin sayısı yüzde 99'dan yüzde 30'lara iniyor. O zaman da, bir grup dilini seven vatansever, gizlice toplanıyorlar ve diyorlar ki, "Dilimiz gitti. O zaman bağımsız İrlanda hayali kalamaz. Yani tarihten siliniyoruz." Ardından gizli bir cemiyet kuruyorlar ve ilk faaliyet olarak değişik yerlerde gece kursları açıyorlar ve insanlar buralarda kendi dilini gizlice öğreniyor. Bunun uyandırdığı şuurla bağımsız İrlanda kuruluyor. İşte o günlerde, kurulan cemiyetin İngilizlerle olan savaşı bugünlerde de devam ediyor. İngilizler bunu sadece İrlanda'da değil, Hindistan, Pakistan gibi ülkelerde de uygulamışlardır. Hindistan'da bir şey çıkarmışlar, İngilizce bilmeyen adam değil diye... Herkesi bir yarıya sokmuşlar. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş oluyorlar. Birincisi, bu insanlara millî değerlerini özelliklerini unutturuyorlar, ikincisi de başka hiçbir şey öğrenememelerini sağlıyorlar. Ruslar da aynı şeyi yaptılar. Önceleri, başkaldıranları Sibiry'a sürer veya öldürür, keserlermiş. Sonra, Kuruşçev, İngilizler'den örnek almış, "Biz bunları niye kesiyoruz? Bize hammal lazım. İngilizlerin yaptığı gibi bunların kafalarını değiştirir, ameliyat yaparız. Kimse de bizi ayıplamaz" diyerek yeni bir yol açmış. Kazakistan'dan başlayarak Rusça eğitim yapan okullar açmışlar. Ancak İngilizler kadar acımasız olmamışlar, bu okulların yanında, Kazak, Kırgız okullarını da açık bırakmışlar. Ancak bütün imkanları Rusça eğitim yapan okullara vermişler. Bu yüzden, diğer okullar

sönmüş. Rusça eğitim yapan okullardan mezun olanlar daha kolay iş bulmuş. Hani, bizde de ilanlar çıkar ya... Boğaziçi mezunu araniyor diye, başka okuldakilere iş yok, onun gibi...

Zaten bu işlerin arkasında hep İngilizler olmuştur. Amerikalıların yaptığını zannetdiğiniz birçok işin de arkasında İngilizler olmuştur. 40 senedir İngilizler, Amerika'nın arkasına saklanmışlardır. Bu ülkelerin gizli cemiyetleri vardır. Bu cemiyetlerle ülkelerin kilit noktalarını tutmuşlardır. Buradaki adamlarla ülkelerde modalar estirilir. Ülkemizde de bir-iki okulla, 1950'lerde başlayan yabancı dille eğitim, çorap sökücü gibi devam ederek bugünlere gelindi. Şimdi bir İngiliz-Amerikan planı var. Türkiye'de solcu, milliyetçi gibi maskelere sahip insanları kilit noktalara koymuşlar. Amaç, birkaç sene içinde Türkçe eğitim yapan okul bırakmamak. Anlattığımız tarihi misaller gibi bu işler okullarda bitiyor. Bir, iki nesil sonra insanlar dilini unutuyor. Bu olay, görüyorsunuz Türkiye'de de büyük bir hızla devam ediyor. Osmanlıca veya öz Türkçe birçok kelimenin yerini İngilizceleri alıyor. Zaten hatırlarına bile gelmiyor. Basın yayın organları da bu işe çanak tutuyor. Dolayısıyla millet dilini unutmaktadır. Böyle giderse bir-iki nesil sonra Türkiye'de Türkçe bilen kalmaz. O olursa ne olur? Türkçe gidince Türk kültürü, tasavvufu, irfanı, inancı hepsi beraber gider. Çünkü dil bunların hepsini taşıyan gemidir.

Siz, "İki dil bilen iki insan

eder ama kendi dilini bilmeyen eksi yüz insan eder" diyorsunuz.

- Evet, bir de bazı şeyler uydurmuşlar. Dinine bağlı insanlar bile buna inanmışlar. "Bir dil bilen bir insan, iki dil bilen iki insan" gibi... İyi de, sen kendi dilini çok iyi biliyorsan, yabancı dili de onun yanında kullanıyorsan çok faydalıdır. Biz yabancı dile karşı değiliz. Ama dünyanın hiçbir yerinde -bir iki sömürge hariç- yabancı dili öğretmek için, kendi dilini kaldırıp, yerine başka bir dille eğitim yapmak, dersleri başka dillerde vermek yoktur. Bakın bunu kesin söylüyorum. Bizim millet bunu nasıl idrak etmiyor şaşıyorum. Diyelim bir çocuğa fizik öğretiyorsunuz. Bu çocuk, hazırlık sınıfında az buçuk bir İngilizce öğreniyor, siz de kalkıyorsunuz, öğrenmekte olduğu dil ile çocuğa fizik öğretmeye çalışıyorsunuz. Nasıl öğrenebilir. İnce kavramlar var. Bunları iyi öğrenmek, bunlara kafa yormak, diğer öğrendikleri ile bağ kurmak gerekir. Bunu başka bir dilde nasıl yapar. Hele, Boğaziçi gibi okullarda tarih okutuyorlar. Tabii İngilizce... Siz İngilizler'in bakış açısıyla kendi tarihinizi öğreniyorsunuz. Yani, bu tür eğitim imkansız. Hatta, Amerika'da, İngiltere'de, yabancı dille eğitim yapmanın zararlarını anlatan tonlarca kitap bulursunuz. Yani, yabancı dille eğitim yapmak kadar zararlı bir şey yoktur. İnsanların yıllarını köreltir, düşüncelerini öldürür, hiçbir şey öğrenemez. Bu, İngiliz ajanı Mr. Browni tarafından, benim de gittiğim okulda başlatılmıştır. Yabancı dille eğitim yapan Türk okulu açma davası, tamamiyle Türk adını tarihten silmek için planlanmıştır. Bunda da başarılı olmak üzeredirler.

Hemen Batı'dan, içerdeki yarıdakılardan önce Atatürk'ün misyoner okullarına karşı kurduğu Türk Eğitim Derneği, Yenisehir Lisesi, benim de vaktiyle gittiğim okul, rüşvetlerle 50'lerde İngilizce eğitim yapan okula çevirildi. Ben mezun olduktan sonra. Çok şükür ben kurtuldum. Yoksa hiçbir şey öğrenemezdim. Ne bilim yapabiliyordim, ne de başka bir şey... Bakın, o günlerden beri kim bilim yapıyor? Hiçbir şey yok. Git, dışarda Türkiye'de bilim adına ne oluyor, diye sor. Bilimde hiçbir şey yok. Madem bilim böyle öğreniliyordu da, neden kırk senedir Türkiye'de bir şey olmadı? Neyse, buralara böyle çengel atıldı. İngilizce eğitim yapan ilk Türk okulu açılmış oldu. Ankara Koleji ilk ve tek okul o za-

man... Bilhassa, Atatürk'ün kurduğu okulda bunu yaptılar. Bunu yapanlar da, hep Atatürkçü olarak konuşurlar. Atatürkçü imiş bunlar. Herkes bilir, Atatürk'ün ilkelerinin başında Türk dilini korumak, onu yaşatmak gelir. Bunun tersine çalışanlar bile, utanmadan çıkıp Atatürkçüyüz diye nutuk atıyorlar ortalıkta. Onu kullanıyorlar ama onun dediklerinin tersini yapıyorlar. Neyse, arkasından Anadolu Lisesi, bunlar çorap sökücü gibi gitti. Ortadoğu Üniversitesi, Boga-ziçi Üniversitesi vs... Hepsi İngilizce olacak. Birtane Türkçe kalmayacak. Çocuğunu Türkçe okutmak istesen, okutacak yer bulamayacaksınız. Bakın çok yakındır bu. Bu işle görevli insanlar var. YÖK gibi kuruluşlarda, bu adamların tek vazifesi bu, o kadar. Vahim bir durumdayız.

Şu "Anadolu Lisesi" lafına dikkat etmemiz lazım. Çünkü, Anadolu kelimesini Türkçe zannedenler vardır ama Türkçe değildir. Aslı Anatolia'dır. Roma'nın burada ki eski eyaletinin adıdır. Bir de Anatolia diye bir kavim varmış buralarda, Hititliler'den bile eski. Dilleri varmış, unutulmuş. Yani, Batı buralara Anatolia demek ister, Türkiye demek istemez. Her fırsatta bunu kullanır.

O yüzden Anadolu Lisesi derken, tüylerim diken diken oluyor. Anadolu Lisesi ne demek, Türk lisesi değil manasına kurulmuştur bunlar. Niye değildir? Kardeşim, bir ülkenin lisesinde, ortaokulunda kendi dilinde eğitim verilmiyorsa o okullar oranın okulları değil, misyoner okullarıdır. Bunu ister devlet yapsın, ister cemaat yapsın, kim yaparsa yapsın. Bunun hiç şakası yoktur. Dünyanın hiçbir memleketinde, bugün başka bir dille eğitim yapan bir lise bulamazsın. Her ülkenin anayasalarına aykındır. Bir kere eğitim açısından sakattır. Çünkü bu surette ne yabancı dil öğrenilir, ne de başka bir şey. Bir de tamamıyla kendi kimliğinden kopar. Tamamen sömürge kafalı, vatan haini kimseler yetişir. Genellikle böyle bir sistemle yetişenler hiçbir şey bilmezler. 250 kelimelik bir İngilizce öğrenirler, bu da çat, patır. Ondan sonra sadece dukkanlarının isimlerini İngilizce yazırlar o kadar. Başka şeye yaramaz. Bir de Türkiye'de söylenenlere bakın: Efendim İngilizce dünya dili oluyor, biz de katlalım, vs... Dünya dilinin İngilizce olduğu falan yok. İkinci Dünya Harbi'nden sonra bir Amerika ayakta kalmıştı. Bu

O yüzden Anadolu Lisesi derken, tüylerim diken diken oluyor. Anadolu Lisesi ne demek, Türk lisesi değil manasına kurulmuştur bunlar. Niye değildir? Kardeşim, bir ülkenin lisesinde, ortaokulunda kendi dilinde eğitim verilmiyorsa o okullar oranın okulları değil, misyoner okullarıdır.

yüzden İngilizce işe yarıyordu. Şimdi, Almanya'ya, İsviçre'ye git, mesela İsviçre'nin en işlek istasyonunda, ki bütün dünyanın geçtiği yer, Kot Banuf Tren İstasyonu'nda bir tek İngilizce kelimeye rastlıyamazsınız.

Fransa'ya git, bir tek kelime İngilizce bulamazsın. Almanya'da öyle. Romanya'ya gidersek Romanya'da İngilizce bilen bulamazsın. Adamlarda bilim bizden on kat, yüz kat daha ileride. Bilimde, Fizik'te, Kimya'da bilmem nerede. Adamların ekolleri var. Ha, paralan yok şu anda. Ama kültür bakımından, bilim bakımından Türkiye'yi kaç kere cebinden çıkarır. Önce kendi dilini bileceksin, düşünmesini bileceksin. Yabancı dil eğitimi görenlerde düşünce kabiliyeti azalır. Nitekim Türkiye'de bugün düşünmek adeta bulamayacağın bir şey.

Sadece yabancı dille eğitim gördüğünüzde, Türk gibi düşünemezsiniz değil mi?

- Türk gibi değil hiçbir türlü düşünemez. Çünkü yani böyle bir takım kavramları ezberlemiş falan. Ondan sonra Anadolu lisesi, bilmem ne kolej filan. Bilmediği bir dilden bir şeyleri öğrenmek ancak ezberlemekle olur. Ve düşünce kabiliyeti o yaşta çocukta yıpranır. Bir düşünce kabiliyeti yok, iki kere iki dört elli kere ispat et, anlamaz. Türkiye'de insanlar böyle. Ha, Türkiye'de akıllı insan yok mu? Var, çok var. Kim var, böyle okullarda okumamış, gariban kalmış insanlar var. Onların çok iyi kafası çalışıyor, pınl pınl çalışıyor zeka, niye çünkü böyle bir hafıza kaybindan geçmemiş çok şükür. Tür-

kiye'ye yapılan en büyük ihanet, yabancı dille eğitimidir. Bunu herkes bilmelidir. Ve bu durdurulmadığı takdirde Türkiye diye bir şey kalmaz. Çok yakın bir zamanda ne Türkiye Cumhuriyeti kalır, ne Türk lafı kalır. Batı'nın istediği de budur. Zaten eskiden beri Haçlı seferleri bilmem ne falan, buralardan Türk Müslüman kavramını silmek için uğraşmıştır. Sonunda bu yöntemlere başvurmuştur. Osmanlıyı böyle yöntemlerle batırmıştır. Bugün de Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkıp buralardan Türk Müslüman lafını kaldırmak niyetinde. Hiç şakası yok bu işin. Bu teori dediler, komplo teorisi dediler. Ya, gerçekler bunu gösteriyor kardeşim. Dünyanın ne yanına bakarsan bak, milleti uyuttular. Bu çok korkunç bir gidiştir. Bu işin derhal hallolması lazım. Ve bu işlerle uğraşmayan, bu işe derhal dur demeyen bir hükümet ister dindar olsun, ister milliyetçiyim desin falan, inanmam. Çünkü bu işle uğraşmayan bir hükümet milli olamaz. Dilsiz millet olmaz.

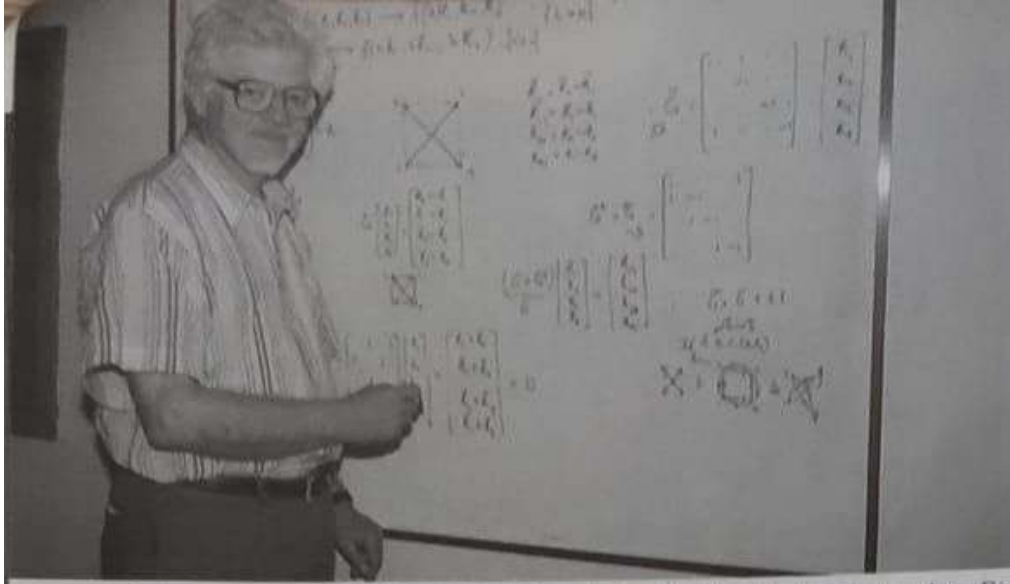
Yani dil ve kültür bir ülkenin varolma meselesidir..

- Ölüm kalım durumundayız bugün. Ve tabi n'oluyor, bu yabancı eğitim arttıkça n'oldu? Bilimde mi ilerledik, kültür de mi? Yoo, bilakis geriledik, hiçbir şey olmuyor. Olmadığı gibi ama n'oluyor, acen-tacılık artıyor. Bugün Türkiye gittikçe kendi KİT'lerini satıyor, özelleştirme, küreselleşme masallarını yutmuş, kimsenin Amerika'nın, Avrupa'nın falan böyle işler yaptığı yok. En büyük çelik fabrikaları, uçak fabrikaları filan hemen hemen hepsi devletin sayılır, oralar-da. Ama özelleştirme mevzu olun-ca ne kadar üniversite varsa hepsini yabancılara satıyor yakında herkesin toprağını, evini, barkını da elinden alacak. Ondan sonra Filistin gibi olacağız. O zaman belki millet anlar.

Batı medeniyetini oluşturan üç ana kaideden birisi din. Yani hristiyanlıktır. Bizim yerli aydınlar bunu bilir, kabul eder fakat sıra Türkiye'ye gelince dini dışlarlar. Bu çelişkiyi nasıl karşılıyorsunuz?

- Şimdi bir kere şunu gördük ki, Batı dediğin Fransa'sı olsun, İngiltere'si olsun hepsinde millet dinine bağlıdır. Hristiyanlık, çeşitli mezhepler filan. Yani ben Amerika'ya gittiğimde önce şeye şaşırıyordum; adım attığın her taraf kilise... Demiştim ki, a, hayret bunlar ne geri millet. Hani bize öyle öğretmişler-

Bir tv konuşmanızda, Batılı gönül kelimesini tanıtmıyor, bilmiyor demiştiniz. Maddi bir sanat süren batı manevi yönden iflas etmiş denebilir mi?

- Türkçede öyle kelimeler vardır ki mesela milli kültürümüzden gelen yerleşmiş halk arasında kullanılan birtakım laflar estagfirullah falan. Ne bileyim afiyet olsun, gönül hoşnutluğu gibi laflar. Bunların hiçbirini Batı dillerinde bulamazsın. Geçmiş olsun, falan. Şimdi ben alışmışız mesela tabi, birisi hasta olsa geçmiş olsun diyeceğiz, ara ara İngilizce karşılığını bulamazsın. İnsanlara iyi şeyler, sıhhat dileyen laflar, temenniler filan böyle kavramlar yoktur. Çünkü insanların şefkati yok, birbiriyle ilişkisi yok. Orada en çok geçen laf, adama biraz yakınlık gösterseniz, insanlık gösterseniz adam şüphelenir benden kaç para istiyor, diye. İnsanlar böyle yaşıyor. Şimdi bunun eksikliğini kendileri de batı dünyası da farketmeye başladı. Bunlar eksiklik çekiyor ama doğuyu tanıdıkça bunlarda birtakım insanî kavramlar var, böyle birtakım temenniler var, şimdi oralara özeniyorlar. Biz de kendimize sahip olsak bize özenecekler. Biz kendimizi bilmeliyiz önce. Kendimizi bilirsek, adam olursak haysiyetli insanlar olursak ona buna yılmazsak, sırnaşmazsak onlar bizi öğrenmek ister. Biz kendimizi takdim etmeyi bile bilmiyoruz. Türkiye'yi tanıtacaklarmış, neyi tanıtacaksin, sen kendini tanıyor musun? Batı'nın bile unuttuğu bin senedir Türkçeleşmiş yer adlarına herifler özentisi olsun diye yahut da kasıtlı olarak -içimizdeki Türk düşmanları- bunları eski yunanca adlarına çeviriyorlar. Bir vatan böyle teslim edilir. Onun için yabancı dille eğitim falan deyip de sonunda Türkçe gidince gönülmüş, estagfirullahmış, böyle incelemeler, böyle islami değerler bunların hepsi de beraber gider. Amerika'nın parasının üstünde bile "Biz Allah'a inanıyoruz" yazıyor. Tabi çok manidar. Hani laikti? Bizde de Allahü Ekber filan yazsa kıyamet kopar, şeriat geliyor diye. Burası laik, Amerika laik işte. Adam tanrısının adını parasının üstüne yazmış, onun tanrısı paradır. O mânâda.

Sizin bir ütopyanız da var. Türkiye ve Türkçe birgün bütün dünyada itibar gören bir dil ve ülke olacak, diyorsunuz. Bu tezinizin gerçekleşmesinden ümitli misiniz? Buna bağlı olarak kendimiz olmak, kendimize gelmek

di ki, artık medeni dünya böyle şeyleri bıraktı. Biz de böyle şeyleri bırakacağız falan gibilerden bir eğitim gördük Türkiye'de. Oysa Amerikalılar dinlerine tamamiyle bağlıdır. Ayrıca bu insanların çoğu da en üst tabakası hariç, üstelik tam yobazlardır. Gene Amerika'da Newyork Times'da çıkan bir ankete göre Amerika'da nüfusun yüzde 60'ı dünyanın hâlâ yuvarlak olduğuna inanmıyor. Türkiye'de yobaz diye ona buna çatanlar, elâlemin takkesine, başörtüsüne çatanlar yobaz anyorlarsa önce bir Batı'ya baksınlar. Batı yobaz doludur. Ama Yale Üniversitesi'nde musevi öğrenciler yahudi takkesiyle gelirdi okula. Sıkıysa birisi desin ki dini şeyle gelemezsin, ortalık birbirine girer, onu diyen mahv olur, hapse bile girer. Elâlemin dine, kıyafetine ne karşıyorsunuz, ayıp değil mi? Yani hiç bir tarafı tuttuğum için söylemiyorum, dünyanın hiçbir yerinde hatta komünist ülkelerde bile böyle şey olmaz. Bakın ben size misal vereyim, komünizmin zamanında bile Kazakistan gibi ülkelerde bir ziyafet oluyor, Kazak bakanlar falan geliyor, her yemekten sonra dua ediliyor kardeşim, Allahü Ekber deniliyor. Bazı dekanlar falan Yesevi takkesiyle okula geliyorlar. Kimse bunu ayıplamıyor, engellemiyor. Bizdeki kadar ruhsuz, maneviyatsız, dinsiz bir şey dünyanın hiçbir yerinde görmedim. Şimdi bunu ilerililik diye yapanlar sahtekârdılar, bunların ilerililikle hiçbir alakası yoktur. Bunları yapmalarının bir tek gayesi vardır. O da Batı burada iki şey istedi. Bir Türk lafı istemiyor dolayısıyla Türkçeyi istemiyor. İki müslümanlık istemiyor. Çünkü müslümanlık artı Türklük olursa o millete herkes gelip de kafasına vura vura birçok şeyi yaptırılmaz. O ülkeyi ahmak bir Pazar yeri haline getirip sömüremez. Çünkü insan-

larda bir kimlik duygusu olur. Bir tarih duygusu olur, kendi başına kendi işini yapmaya kalkar. Batı bunu istemez.

Bu çizdiğiniz dehşet verici manzara karşısında biz hâlâ batının eşiğinde ne olur alın bizi batıya, size entegre olalım, sizinle birleşelim düşüncesindeyiz. Bu konuyu nasıl yorumluyorsunuz?

- Küreselleşme falan tamamiyle hikâyedir. Çok uluslu şirketlerin falan dünyayla ticaretin artırılması, çeşitli ülkelerle ticaret micaret manasında kullanılan bir laftır küreselleşme. Türkiye'de ise başka türlü yutturulmuştur. Türkiye'de de herkes dilinden, kültüründen, dininden filan vazgeçti de, herkes aynı oluyor falan gibi yutturulmuştur. Bu tamamiyle Amerikan, İngiliz propagandası. Kurduğu gizli cemiyetlerin vatan hainliği propagandasıdır. O manada küreselleşme diye bir şey yoktur. Bilhassa, bilakis şu anda bütün ülkeler kendi dillerine, kültürlerine, kendi kimliğine çok daha sahip oluyorlar. Çünkü insanlar arasında dünyada bir kardeşlik olacaksa, milletler, ülkeler arasında yakın alışveriş, eşitlik filan olacaksa bu ancak herkesin kendi kimliğine, kendi haysiyetine sahip olmasıyla mümkün olur. Birisi öbürünü yok ederse kültürünü, dilini, haysiyetini o zaman o eşitlik filan olmaz. Onun için herkes kendi kültür değerlerine, ahlâk ölçülerine, diline ve dine daha çok sarılmalı ve herkes eşit durumda birbirinin ilişkisini arttırmaktadır. Bizim yapmamız gereken budur. Yoksa aman Avrupa'ya yalvaralım, Amerika'ya yalvaralım düşüncesi yanlış ve sakattır. 50 senedir Türkiye'nin dış siyaseti de budur. Milli eğitim siyaseti de budur. Hepsı budur, sonunda ola ola neyin varsa tütünün, tarımın, fabrikânın, mabrikanın ne varsa yabancıların olmaktadır.

ve 2000'li yıllara ve ötesine güçlü, onurlu bir ülke olarak ulaşmak için sosyo ekonomik ve siyasî yönden nasıl bir atılım yapmak zorundayız?

- Şimdi şu var; Türkiye birkaç sene evvel çok önemli bir kavşak noktasına geldi. Önümüzde iki yol açıldı. Birtakım imkanlar çıktı önümüze kendiliğinden. Türk dünyası açıldı, şu oldu, bu oldu. Dünyanın hiçbir ülkesine karşımıza çıkan bu nimetler, bu fırsatlar çıkmamıştır. Türk dünyası bir sürü kaynaklara sahip, tarihimize, kökenimize orada. Bir taraftan Avrupalıyla da çok iyi haşır neşir olabiliyoruz. Müslümanlığımızı hatırlarsak bir taraftan İslam dünyasıyla tarihi, kültürel benzerliğimiz, ortak taraflarımız çıkıyor. Dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir nimet yok. Ya orada kalmış, ya burada kalmış. Bu durumda biz biraz kendimizi toparlasak, biraz kendimizi bilsek, kendi irademizle, kendi işimize sahip çıkabilirsek yani ona buna köle olma hevesinden vazgeçebilirsek, tabi vazgeçilmesin diye propaganda yapıyor içeriden ve dışarıdan. O zaman Türkiye dünyanın en büyük devletlerinden biri olacak. Bu ticarî bakımdan da olabilir, kültürel bakımdan da olabilir. Gayet kolay kaale alınan ülkelerden biri haline gelebilir, birkaç sene içinde gelebilir hiç mesele değil. Öbür taraftan Türkçe.. Biz niye Türkçe diyoruz, bir kere ben kendimi Türk sayıyorum, başkaları ne sayarsa saysın. Ben Türküm ve bununla iftihar ediyorum.. Bir de bilimsel açıdan birkaç dil öğrenmeye çalıştık orada burada Japoncasından tut da Fransızcası, Almancası.. Bu dilleri karşılaştırma imkanımız var. Matematiksel açıdan karşılaştırma imkanımız var. O zaman bakıyoruz ki şöyle bir tarafsız düşünelim, kendimizi zorlayalım; mesela bazı yayınlar, toplantılar için bir ortak bilim dili olsa, hangi dil olsa falan. Bilim adamları haçlı kafasından falan sıyrılıp dilleri bir inceleseler bir tek sonuca varırlar, bilim diline en uygun dil Türkçe. Basit bir kere, bunun bir takım şartları var. Bir dilin bilgisayara da bilime de uygun olması için şartlardan bir tanesi okunduğu gibi yazılmalı ve yazıldığı gibi okunmalı. Biz bunu otuz senedir söylüyorduk ama geçenlerde de Amerikalı bir uzman böyle bir laf etmiş, ondan sonra aa, böyle demiş filan, diyorlar.

Türkçe bilim dili olurdu olmazdı diyenler var...

- Dedğim gibi Türkçe yazıldığı gibi okunması, okunduğu gibi yazılması şartına çok müsait bir dil. Bunu Batılılar da söylüyor. Devamlı dilimizde birtakım yeni kavramlar ortaya çıkar. Birşeyler yaratıyorsun ve birtakım kavramlar türetiyorsun. O zaman bunun adını kim koyacak, o işi yapan koyacak. Şimdi hangisinin bulmak daha kolay Türkçesi'ni mi, İngilizcesini mi? İngilizcesini bulamazsın çünkü İngilizcede kelime türetme yeteneği kalmamıştır. Zaten İngilizce bir dil değil. Bakın latince dil kitaplarına falan der ki sokakta konuşulan İngilizcenin bile yüzde altmışı latinedir. Yüzde yirmisi filan Fransızca, yüzde on Almandır. Geriye kalıyor beş on kelime o da İngilizcenin eski lafları. Köken itibarıyla, ağaçlarda yaşayan yabancı bir kavim, İngiliz dediğin budur. Aynı yıllarda Farabi, İbn-i Sina dünyaya bilim öğretiyormuş. Bu İngilizlerin dili mi olur. İngiliz dili dediğin böyle birkaç dilin kırması filan.

Şimdi eğitim dili İngilizce oldu, ortaya liseye bile ders kitapları İngiltere'den ithal geliyor, tanesi 20 dolar, otuz dolar. Şimdi İngilizlerin meclisinde bir adam kalkmış, İngiltere hiç bir şey üretmiyor, demiş. Ama bugün İngiltere'nin en büyük gelir kaynağı İngilizce öğretimi ve İngilizce kitaplarını başka ülkelere satmak gibi laflar etmiş. Şimdi bu yolla dışarıya giden parala-

n bir hesap et, 5 bin kişiyi Amerika'ya gönderiyorlar, devlet hem de. Ne için gönderiyor belli değil. Senede otuz bin dolar adam başı. Bunların hepsini topla Türkiye'deki eğitim bütçesinin birkaç katı çıkıyor. Ondan sonra araştırma için para istesen beş kuruş para yok. Bir memleket böyle batırılır işte!..

Aklımızı başımıza toplamazsak, durum vahim yani..

PROF. DR. OKTAY SİNANOĞLU'NUN ÖZGEÇMİŞİ

Halen A.B.D. Yale Üniversitesinde iki kürsü (fiziki-kimya, moleküler biyokimya/biyofizik biyoteknoloji temeli olan saha) profesörüdür. Ayrıca Kuramsal Fizik Merkezi'nin üyesidir. 1976'dan beri de T.C. Üniversitelerarası Kurul'un verdiği "Türkiye Cumhuriyeti Profesörü" unvanını taşımaktadır.

Yale'de çeşitli ülkelerden onlarca öğrenciye doktora, araştırma yaptırmıştır.

A.B.D.'nin birçok devlet araştırma merkezi, üniversitesi ve özel sanayi dışında, Japonya, Rusya, Litvanya, Almanya, Fransa, İngiltere, Çekoslovakya, Meksika, Hindistan, tabii Türkiye, Kore gibi birçok ülkede yıllardır hem bilimsel, hem de ülkelerin bilim, teknik, eğitim, kültür politikaları üzerine pekçok konuşmalar, gazete, TV yayınları, ortak araştırmalar yapmış, her yerde Türk adını duyurmuştur. Bazı ülkelerdeki haberlerde kendisinin iki kez Nobel adayı olduğu bildirilmiştir. Ayrıca kendisinin aday gösterdiği Japon Prof. K. Fukui, Nobel kazanmıştır.

Almanya ve Japonya'nın en yüksek uluslararası bilim ödülleri almış, Meksika'da kendisine Elena Moshinsky Şeref Kürsüsü verilmiş, Türkiye'de ilk TÜBİTAK bilim ödülünü rahmetli Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'dan, sonra da ilk Sedat Simavi Fen Ödülü'nü, Sayın bakan N.K. Zeybek'ten "Bilgi Çağı Ödülü'nü (1991) almıştır. Amerika Bilim ve Sanat Akademisi'ne seçilmiş, "Dünya'da Kim Kimdir?", "Amerika'da Kim Kimdir?" gibi kitaplara geçmiştir.

1961-1962'de Yale Üniversitesinde 26 yaşında profesör olmuş, bu suretle Batı dünyasının 300 yılda en genç profesör olma rekorunu kırmış (bu rekor hâlâ kendisindedir) dünya basını önce bu nedenle, sonra yeni etkinlikleri ile yıllarca kendisinden bahsetmiştir. Son yıllarda kimyaya getirdiği yeni sistemi hem teknolojiye hem eğitimde çığır açmıştır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile Boğaziçi Üniversitelerinin kuruluşlarında önemli rol oynamış, Türkiye'de çeşitli kuruluşlara danışmanlık yapmış, Türkçe'de bilimsel yayınlar neşretmiş, Fiziksel Kimya Sözlüğü kitabı basılmış, bilim ve mühendislik çevrelerinde yankı uyandırmıştır.

250 kadar bilimsel, teknik araştırma/yeni buluş uluslararası yayını, 8 uluslararası bilimsel kitabı vardır. Araştırmalar fizik, kimya, moleküler biyolojinin birkaç dalında yeni çığır-ekoller açmış, birçok bilimci bu araştırmaların açtığı yoldan yürümüştür.

Kaliforniya Üniversitesi Berkeley'den kimya mühendisliğini birincilikle bitirmiş, M.I.T (Massachusetts Inst. Technology)den en üst dereceyle yüksek mühendis olmuş, Berkeleyden iki yılda fizik kimya doktorası almıştır.

Aldığı Ödüller

- İLESAM "Üstün Hizmet Ödülü". (1995)
- GESİAD "Yılın Bilim Adamı Ödülü". (1995)
- Türkiye Yazarlar Birliği, "Yılın Fikir Adamı Ödülü". (1995)

Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu'nun Görev Aldığı Müesseseler İse Şöyle:

- Yıldız Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü, Profesör ve Rektör Danışmanı.
- Uygulama-Araştırma Merkezi Müdürü
- Hoca Ahmet Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi Müttevelli Heyeti Üyesi
- Y.Ö.K. Stratejik Araştırmalar Milli Komitesi Başkanı; (1995'te görevi devretti).
- Yeditepe Univ. Müttevelli Heyeti Üyesi.
- Atatürk Kültür Kurumu Asli Üyesi.
- Amerika Bilim ve Sanat Akademisi Üyesi.